

Skrämmande siffror: Var tredje musiker på väg att lämna yrket

Musikcentrum Riks uppföljande Corona-enkät ger en mycket oroande årsprognos gällande landets professionella musiker och artister. Sammanlagt beräknas över 40 000 speltillfällen att ställas in och den sammanlagda förlorade intäkten uppskattas till mer än 171 miljoner kronor. Undersökningen visar att var tredje musiker är på väg att lämna yrket.

Musikcentrum Riks tredje enkät sedan pandemins utbrott – denna gång med syfte att ge en prognos för helåret 2020 – har besvarats av 964 musiker och artister. De som har svarat representerar en stor bredd inom fältet – allt från folkmusiker till hiphopartister, från saxofonister till popstjärnor.

Undersökningen visar att musiker på många sätt är experter på och vana vid att hantera svåra tider – det finns en stor kreativitet när det gäller att anpassa verksamheten efter omständigheterna. Ändå talar siffrorna sitt tydliga språk: Coronapandemin riskerar att dränera och ödelägga en stor del av Musiksverige.

Sverige har investerat stort i både bredd- och högre musikutbildning och är sedan många år ett musikexportland i framkant. Enligt branschorganisationen Musiksverige omsatte musikbranschen 12,2 miljarder förra året (ännu ej publicerade siffror). Siffrorna i vår enkät ger en skrämmande bild av musikers och artisters situation under pågående pandemi. En situation som klart riskerar att påverka även framtidens musikliv.

Prognosen för det totala antalet inställda speltillfällen visar på över 40 000 för helåret. Nästan en fjärdedel av dessa skulle ha skett utomlands. De inställda speltillfällena, som i sin tur påverkar andra intäkter såsom upphovsrättsliga medel, beräknas ge ett totalt inkomstbortfall – och då enbart för medverkande musiker och artister – på mer än 171 miljoner kronor.

Utöver detta beräknar musikerna att de under året också drabbas av extrakostnader på drygt sju miljoner kronor relaterade till Coronapandemin, till exempel i förväg betalda resor och hotell i samband med konserter som sedan ställts in.

Krisen i siffror enligt enkäten

Redovisad prognos för antal inställda speltillfällen i Sverige under 2020 (antal)	31 891
Redovisad prognos för antal inställda speltillfällen utomlands under 2020 (antal)	8 521
Redovisad prognos för förlorad inkomst under 2020 (kr)	171 820 000
<i>Varav upphovsrättsliga medel (kr)</i>	<i>26 619 426</i>
Redovisad prognos för kostnader relaterade till Coronapandemin (kr)	7 547 705
Hittills mottaget stöd ink. privata gåvor (kr)	23 628 894
Hittills mottaget stöd ink. privata gåvor (i procent av förlorad inkomst)	14%

Det verkliga inkomstbortfallet betydligt större

I sammanställningen av denna enkät har vi valt att redovisa de faktiska summorna av inlämnade siffror. Ingen är helt säker på hur många professionella musiker och artister som är verksamma i Sverige men i tidigare undersökningar har antalet uppskattats till cirka 6000. De 964 musiker som

besvarat enkäten kan således utgöra cirka en sjättedel, vilket kan anses vara ett kvalitativt statistiskt underlag.

Med det sagt kan vi alltså vara helt säkra på att det reella inkomstbortfallet för musiker och artister under Corona-pandemin är betydligt högre – upp till 6 gånger de dryga 171 miljonerna som redovisas här.

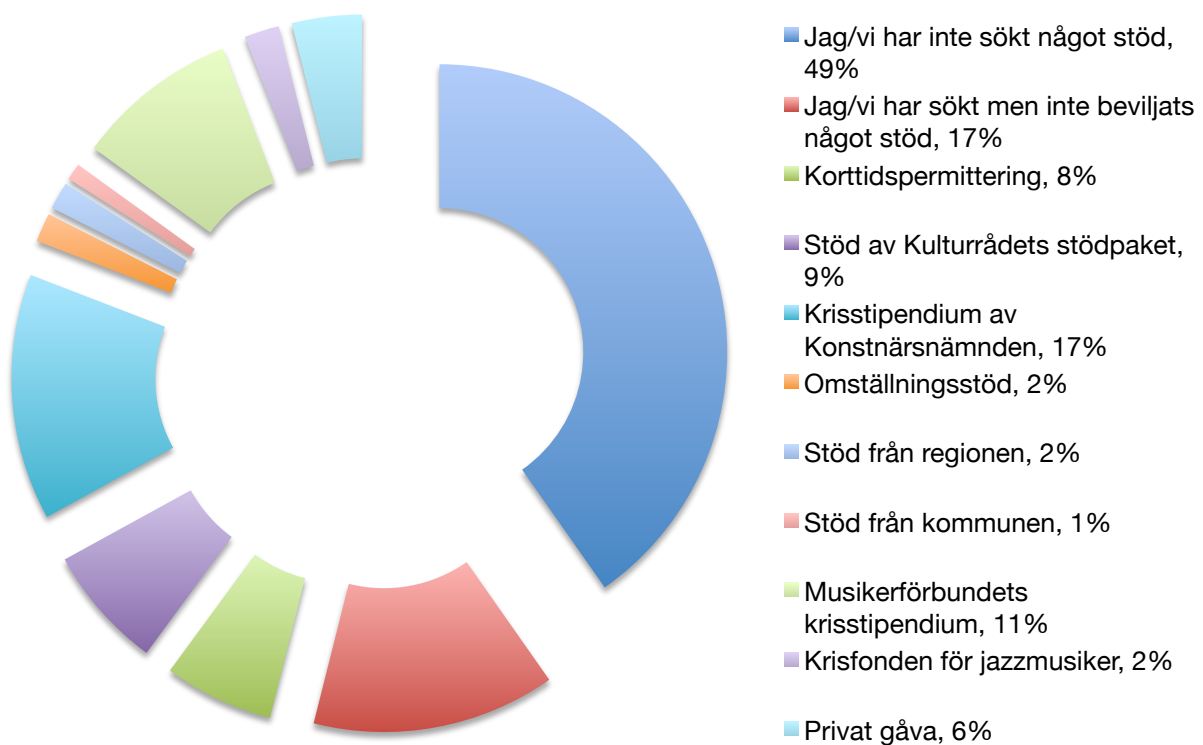
Redovisad prognos för antal inställda speltillfällen i under 2020 (antal per musiker)	42
Redovisad prognos för förlorad inkomst under 2020 (kr per musiker)	178237
Varav upphovsrättsliga medel (kr per musiker)	27614

Kartläggning av mottaget stöd under pågående pandemi

Anmärkningsvärt är att 49 procent av de svarande angivit att de inte ens sökt något Corona-relaterat stöd. Detta ger en tydlig bild av att informationen om stöden inte nått ut eller fram som den ska till Sveriges musikutövare.

Detta måste regeringen, berörda myndigheter och till viss del även vi intresseorganisationer ta åt oss av: Hur ser vi till att tillsammans och ordentligt nå ut med information om kommande stödpaket? I rådande krisläge är det helt avgörande för musiklivets framtid.

Att stöd som korttidspermittering och omställningsstöd når musikerna i så låg omfattning som undersökningen visar är ett direkt bevis på att enskilda företagare – vilket de flesta av landets musiker och artister de facto är – hittills har varit extra utsatta och trillat mellan stödsystemens stolar.

Diagrammet visar andelen av svarande musiker och artister som kryssat i angivet alternativ. Fler val har kunnat anges. I privat gåva ingår icke-offentligt finansierat stöd.

Genomförda eller planerade åtgärder i krisen

I analysen av svaren gällande musikernas genomförda och planerade krisåtgärder under pågående pandemi ser vi att sammanlagt över en tredjedel av de svarande anger att de har lämnat eller tänker lämna branschen (21 procent) eller byta yrke inom branschen (13 procent).

Nästan 50 procent av de svarande anger att de har skaffat/avser att skaffa mer extrajobb, vilket också leder till en rejäl minskning av kraft och resurser inom fältet framöver.

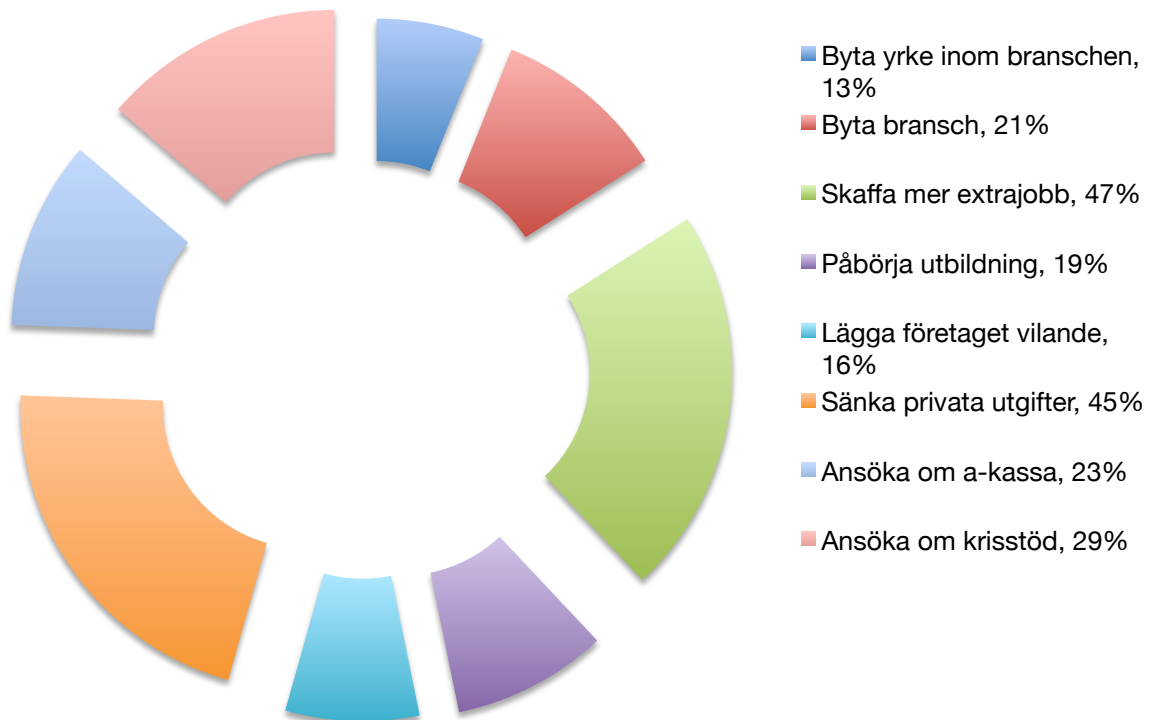
Utöver nedan angivna åtgärder nämns strategier för att försöka "sitta still i båten". Många berättar att de lever på sina besparingar sedan flera år (flera nämner pensionsbesparingar) och försöker arbeta vidare med musiken för att vara redo när "tåget börjar rulla igen".

Många berättar att de tappat styrfart och kraft, andra att de försöker hitta kreativa sätt att ändå få in intäkter genom att spela under pågående pandemi för upp till 50 personer eller via livestreaming. Här är dock den allmänna slutsatsen att streaming inte lönat sig *hittills*.

Några har flyttat fokus från livespelningar till utgivningar, andra har ändrat branschinriktning helt och hållet i sitt företag.

En stor andel av de svarande har sålt eller planerar att sälja ägodelar – allt från yrkesinriktad utrustning till familjens bil. Vissa har även behövt byta bostad.

Många vittnar om en stor psykisk stress över situationen.

Diagrammet ovan visar andelen av de svarande som genomfört eller planerat angiven åtgärd. Fler svar har kunnat anges.

Slutsatser

Musikcentrum Riks drar följande slutsatser:

- En tredjedel av Sveriges professionella musiker och artister är på väg att lämna yrket. Kommande stödpaket kommer att bli avgörande för hur Sveriges musikliv ska se ut efter Corona-krisen.
- Informationen om de statliga stödpaketerna har inte nått fram till musikutövarna – 49 procent anger att de inte har sökt något stöd alls.
- Musiker och artister kämpar bland annat med hjälp av sitt livs besparingar för att hålla sig kvar i branschen. Stressnivån och de psykiska påfrestningarna bland utövare är mycket hög.
- Det sammanlagda stödet till musiker och artister täcker hittills bara cirka 14 procent av helårets beräknade inkomstbortfall – och då ingår även privat stöd.
- Enskilda företagare är branschens mest utsatta yrkesgrupp och riskerar att trilla mellan stödsystemens stolar.

Citat i urval

Här följer ett urval av citat från våra svarande som ger en bild av musikers och artisters stora kamp för överlevnad i den största krisen någonsin för kulturlivet i allmänheten och livemusiken i synnerhet.

"Detta har satt igång en kedjereaktion av tankar kring hur utsatt man är som frilansmusiker. Kommer inte göra något drastiskt under hösten, men om vårens gig också blir inställda måste jag tänka om med andra jobb för att klara mig ekonomiskt."

"Vi fortsätter att hålla god kontakt med våra arrangörer för att planera för framtida jobb och arbetar även på att skapa nya kontakter och arbetsmöjligheter."

"Jag har ställt om mitt företag till bygg och snickeri nu sedan Covid-19."

"Jag försöker att utöka min verksamhet som sångpedagog."

"Passar på att skriva musik och försöker hålla kontakt med tidigare arbetsgivare för framtida uppdrag."

"Jag har lånat av mig själv i form av att jag periodiserat hela min skatt och således måste betala av under 6 år."

"Jag har funderat på att pausa musiken ett tag och leta jobb inom en annan bransch. Men jag har under senaste åren investerat i ett album, och det känns som att uppförsbacken kommer bli ännu brantare av att pausa. Kommer vi komma tillbaka? Så nu letar jag extrajobb och hoppas att 2021 är musikens år."

"Jag har fått spara en del, sälja saker och skaffat lite småjobb här och där."

"Lägga ner musikverksamheten helt och byta karriär."

"Försöker planera långsiktigt för konserter 2021 och 2022. Vill ej ge upp ännu."

"Tagit ut föräldradagar som jag hade tänkt spara."

"Mitt arbete under 2021 är också inställt, så i år är förlorad inkomst lägre än nästa år..."

"Lever väldigt mycket på min hustru just nu."

"Jag gick med i a-kassan snabbt, men insåg att det inte är något jag kommer ha användning för eftersom jag då inte får ha några gigs, sälja arr, försöka boka gigs eller ens ha min hemsida igång med PR under tiden som jag måste lägga min firma som vilande. Det är bara för dumt för att jag ska orka bry mig så då tar jag hellre mer extrajobb."

"Leasingbilarna har fått lösas in. Även telefonerna på väg att lösas ut."

"Har möjlighet att ta vara föräldraledig en del under 2021. Försöker att rida ut stormen då jag är fast besluten att arbeta vidare som musiker."

"Det har drabbat mig och min man så hårt ekonomiskt så vi har varit tvungna att bo hos föräldrar över sommaren, t.ex. Vi har även två skolbarn, därmed också skolplikt att ta hänsyn till. Jag har valt att börja plugga och byta/lägga till yrke."

"När man har en familj att försörja har pressen detta år varit enorm. Frustrationen över att över en natt i princip fått näringsförbud gör att stressen varit total. Otydlighet i rekommendationer och direktiv gör det också svårt att planera för framtiden. Hur länge ska man våga "vänta ut" denna konstiga tid."

"Blir det riktigt långt kommer man bli tvungen att tänka om helt, men inväntar först möjligheter till någon slags permitteringsstöd för enskild firma så att det går att övervintra den vägen ett tag till."

"A-kassan är ett skämt och är inte alls till någon hjälp. Jag är fortfarande under handläggning och har varit arbetslös sedan mitten av mars. Utan krisstödet hade jag varit körd. Men de pengarna tryter ju snabbt, räkningar och hyran måste in varje månad. Alldeles snart är paniken och krisen framme igen. Jag känner stark oro, också för att hamna utanför ett ev nytt krisstöd om det nu kommer."

"Vi har coronaanpassat orkestern och lyckats få några spelningar på det, men det kommer säkert dröja till minst 2022 innan vi ser publiken svettas framför inomhusscener igen."

"Använder även de pengar jag lagt undan till 'min pension'."

För mer information och kontakt

Vanessa Labañino, ordförande, Musikcentrum Riks
ordforande@musikcentrum.se, telefon 0704-659936

Karin Inde, nationell koordinator Musikcentrum Riks
(verksamhetsledare, Musikcentrum Väst)
karin.inde@mcv.se, telefon 0704-447228

Ragnar Bertling, internationell koordinator Musikcentrum Riks
(verksamhetsledare, Musikcentrum Öst)
ragnar@musikcentrumost.se, telefon 0704-139709